

перевезень та зміну їх структури, спостерігається погіршення стану виробничо-технічної бази залізничного транспорту, згорання програм його економічного та соціального розвитку, створюється суттєва загроза надійному та безпечному функціонуванню залізниць. Такий стан потребує вирішення всіх проблем та питань по забезпеченню його ефективного функціонування та розвитку.

Основною стратегією удосконалення діяльності залізничного транспорту повинна стати стратегія інтеграції, яка передбачає об'єднання будь-яких елементів (частин) в одне ціле, взаємозближення і утворення взаємозв'язків. Інтеграція залізничного транспорту передбачає формування логістичних ланцюгів транспортних і вантажних потоків від їхнього виникнення до кінцевого споживача. Інтеграція може відбуватись у наступних формах:

1. Вертикальної інтеграції – процес об'єднання стадій виробництва та збуту товарів, та часто зумовлена технологічними зв'язками між підприємствами, що забезпечують економію на масштабі, консолідацію й ефективне використання ресурсів.

- «інтеграція вперед» - передбачає об'єднання діяльності залізниць з діяльністю суб'єктів на шляху товаропотоків від залізничної станції до кінцевого споживача;

- «інтеграція назад» - орієнтується на об'єднання з суб'єктами, що діють на ділянці від зародження вантажопотоків до залізниці.

2. Горизонтальна інтеграція – об'єднання виробників однорідної продукції з метою їх подальшої реалізації через спільну систему розподілу й отримання при цьому додаткового прибутку.

3. Діагональна інтеграція - уявляє собою об'єднання підприємств, що знаходяться на різних рівнях вертикального виробничого циклу та випускають паралельні види продукції з метою диверсифікації ризиків, надання тиску на конкурентів, споживачів або постачальників;

4. Комбінована інтеграція - інтеграція "уздовж" виробничого процесу та по його рівнобіжних галузях дозволяє мінімізувати транзакційні витрати та надає можливість управління портфелем сукупного асортименту.

Для залізничного транспорту дуже важливим є злагодженість роботи та якісні взаємозв'язки як з споживачами і постачальниками, так і з іншими видами транспорту. Стратегія інтеграції сприятиме покращенню економічних показників діяльності як залізниць, так і усієї транспортної системи країни, підвищенню ефективності діяльності залізничного транспорту, створенню кращих умов для розвитку та взаємовигідної співпраці з різними суб'єктами господарювання.

УДК 334.012.82:656.2

ПРОБЛЕМИ ІНТЕГРАЦІЇ ТРАНСПОРТНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОЇ В СУЧАСНИХ УМОВАХ РОЗВИТКУ

*Толстова А.В., к.е.н., асистент,
Бабенко К.А., студентка (УкрДАЗТ)*

Стабілізація економіки України та її підйом неможливі без вирішення основних проблем транспортного комплексу. Географічне положення на перетині торгових шляхів Європи та Азії, потужна транспортна інфраструктура, робить нашу країну привабливою для залучення в міжнародну транспортну систему. Інтегрування України у світовий економічний простір, поглиблення її співпраці з іншими державами пов'язані з відповідним транспортним забезпеченням.

Сьогодні основними завданнями розвитку транспортної системи, які постають перед Україною є:

- створення правових основ подальшого розвитку транспортних перевезень;

- поетапний перехід на принципи міжнародної транспортної і митної політики в галузі міжнародних перевезень вантажів;

- введення нових технологій організації перевезень вантажів та пасажирів;

- проведення виваженої тарифно-цінової політики;

- розвиток міжнародної співпраці в галузі перевезень.

На світовому ринку транспортних послуг панує жорстока конкуренція. Недостатній розвиток нормативно-правової бази; низький інвестиційний потенціал вітчизняного транспортно-дорожнього комплексу, що призводить до зростання рівня зносу технічних засобів, погіршення їх структури; не забезпеченість належного рівня безпеки руху, екологічності транспорту призводять до витіснення українських перевізників з міжнародних ринків транспортних послуг, що створює реальну загрозу економічній безпеці держави.

Питанням інтеграції національної транспортної системи до світової були присвячені різні програми розвитку, серед яких «Програма розвитку національної мережі міжнародних транспортних коридорів на 2006-2010р.», Концепції розвитку транспортно-дорожнього комплексу України на середньостроковий період та до 2020рр., Концепції Державної програми реформування залізничного транспорту України та інші. Основними завданнями зазначених програм є модернізація, розвиток виробничо-технічної бази,

прискорення інтеграції транспортної системи України до світової.

Найбільше перешкод в галузі прискорення інтеграційних процесів має залізничний транспорт України, основні проблеми якого полягають в збитковості пасажирських, особливо приміських перевезень, обвальному старінні основних виробничих фондів, загостренні конкуренції на ринку перевезень. Проблемами, які потребують негайного вирішення, є фізичне відпрацювання і моральне старіння інфраструктури транспорту та парку транспортних засобів. На даний момент знос основних фондів «Укрзалізниці» складає 50-80%, пасажирських та вантажних вагонів - 8%, тягового рухомого складу, термін експлуатації яких 50 років, 92%. В результаті, такий стан основних фондів призводить до того, що залізниці не спроможні забезпечити в повному обсязі потреби в перевезеннях вантажів та пасажирів. Це також не дозволяє забезпечити відповідну швидкість, комфорт і саме головне – безпеку перевезення пасажирів. Одним з інструментів відновлення основних фондів є подальший розвиток інвестиційної діяльності на залізничному транспорті. Однак, низький рівень інвестиційної привабливості підприємств залізниць України практично не дозволяє використовувати зазначений інструмент.

Також, однією з проблем погіршення платоспроможності залізниць є щорічне списання недоодержаних коштів від перевезень пільгового контингенту, яке негативно позначається на своєчасності сплати податків, виплаті зарплати, забезпеченні безпеки руху поїздів, а також уповільнює процес оновлення основних фондів.

Значний вплив на собівартість та ритмічність роботи залізничного транспорту також здійснює наявність енергоресурсів та енергозберігаючих технологій, впровадження яких бракує нашим залізничним підприємствам.

Вирішення проблеми ефективності функціонування залізничного транспорту та прискорення інтеграційних процесів, оздоровлення транспортної системи в цілому можливо за рахунок розвитку міжнародних транспортних комунікацій, які спроможні забезпечити значні валютні надходження від експорту транспортних послуг. Адже саме міждержавний транзит через українську територію є великим, але досі нереалізованим національним ресурсом, а розбудова міжнародних транспортних комунікацій (в тому числі і міжнародних транспортних коридорів) дозволить залучити додаткові інвестиції в транспортну систему країни, в тому числі і до залізничного транспорту.

УДК 338.47

ОБГРУНТУВАННЯ НЕОБХІДНОСТІ НАБЛИЖЕННЯ ТРАНСПОРТНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Устенко М.О., аспірант (УкрДАЗТ)

Європейська інтеграція є одним з основних пріоритетів української державної політики. Проте транспортна система країни все ще не відповідає стандартам і вимогам ЄС і відзначається суттєвим відставанням щодо інфраструктури, обладнання і норм. Україна задекларувала готовність здійснити все можливе для модернізації своєї транспортної системи шляхом підписання та ратифікації низки відповідних міжнародних конвенцій, а також участі в міжнародних організаціях, гармонізації внутрішніх норм і стандартів щодо роботи транспорту з вимогами європейських вимог. Зближення українського права з вимогами ЄС є не тільки інструментом поглиблення економічної кооперації з ЄС, але також важливим засобом підвищення подальшого розвитку України в цілому.

Для України залізничний транспорт на тривалу перспективу залишиться основним перевізником вантажів та пасажирів. У законодавстві України установлені базові принципи управління залізничною галуззю. Україна веде досить активну політику щодо участі у міжнародних організаціях з залізничного транспорту та приєднання до відповідних конвенцій і угод та є стороною основних конвенцій та угод в галузі залізничного транспорту, у тому числі й ЄС.

Цілі політики ЄС стосовно залізниць направлені на посилення позицій залізничного транспорту у конкуренції з іншими видами транспорту, підвищення ефективності залізниці, а також заснування Транс'європейської залізничної магістралі (TEN). Європейський Союз найбільшу увагу приділяє посиленню ролі залізничного транспорту та переорієнтації вантажопотоків з автомобільного транспорту на інші екологічно безпечніші. На відміну від ЄС, де частка вантажних перевезень залізничним транспортом складає 8%, в Україні залізницею перевозиться до 60% вантажів (без урахування трубопроводу). Основними факторами розвитку залізничного транспорту ЄС вважає питання управління інфраструктурою, гарантування недискримінаційних умов доступу до залізничних мереж, лібералізації залізничних вантажних перевезень, ліцензування залізничних підприємств тощо.

Протягом останніх років багато країн